

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: – Voorontwerp van decreet tot regeling van de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp vervangt het Wapenhandeldecreet uit 2012, zoals aangepast in 2017. Het is de bedoeling te zorgen voor een actuele en duidelijke regeling voor de controle op de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie. Hierbij wordt ingespeeld op de gewijzigde geopolitieke situatie, het toenemende belang van investeringen in defensie en (economische) veiligheid, en de noodzaak om een efficiënte en effectieve exportcontrole te organiseren.

Het Wapenhandeldecreet van 2012 wordt namelijk als complex en weinig flexibel ervaren door de defensie-industrie. Het gaat hier en daar ook verder dan het Europese referentiekader en is op bepaalde punten strenger. Dat bemoeilijkt de ontwikkeling van de Vlaamse defensie-industrie en de deelname aan bepaalde Europese en internationale projecten en samenwerkingsverbanden. Het beleid kiest ervoor om bedrijven in deze sector optimaal te faciliteren zonder de effectiviteit van onze controlemogelijkheden uit het oog te verliezen. Hierdoor groeit de nood aan een kwaliteitsvolle, duidelijke en werkbare regelgeving. Een effectieve en efficiënte exportcontrole die focust op reële dreigingen en een gelijk speelveld voor Vlaamse defensiebedrijven is daarbij essentieel. Binnen de klijtlijnen van de Europese regelgeving, wil Vlaanderen versnellen waar het kan, en bewaken waar het moet.

Het ontwerp van decreet bepaalt voor welke van deze goederen en voor welke grensoverschrijdende transacties een vergunning nodig is, onder welke voorwaarden deze vergunningsaanvragen worden beoordeeld, op welke wijze de controle op eindgebruik plaatsvindt en hoe er toezicht wordt gehouden op de naleving van het decreet. Het sluit aan bij internationale afspraken, zoals het Wassenaar Arrangement, internationale verdragen en Europese regelgeving. Daarmee zorgt het voor maximale afstemming van procedures en criteria in Vlaanderen op deze internationale en Europese normen.

De inhoudelijke keuzes in het ontwerp van decreet zijn gebaseerd op volgende principes: de EU als het leidende referentiepunt en het vermijden van gold plating, efficiëntere en effectievere controle op het eindgebruik, differentiatie in de behandeling van dossiers naargelang het risico van de transactie en administratieve vereenvoudiging. Bij het opstellen van het ontwerp is rekening gehouden met vergelijkende analyses van andere EU-landen, een regeldruktoets, input van de

Vlaamse defensie-industrie, en de bespreking met de relevante stakeholders tijdens de consultatiedagen.

Het doel is om enerzijds de legitieme handel in militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie, alsook de deelname aan EU defensieprojecten te faciliteren, en anderzijds ongewenste verspreiding en misbruik te voorkomen. Het ontwerp van decreet wil daarmee bijdragen aan nationale en internationale veiligheid en voorkomen dat deze goederen worden gebruikt bij mensenrechtenschendingen of overtredingen van het internationaal humanitair recht.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Buitenlands Beleid

Inhoudelijk Structuurelement: Buitenlands Beleid

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgevoegde voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr 2025/436 gegeven op 31 oktober 2025.

Bespreking van het SERV-advies

De SERV gaf op 2 februari 2026 advies over het voorontwerp van decreet. De SERV kwam tot een verdeeld advies. Enerzijds verwelkomen UNIZO en Voka het voorontwerp van decreet in het licht van de gewijzigde geopolitieke context, het Vlaams Defensieplan, de noodzaak tot versterking van de Europese defensiecapaciteit en het faciliteren van de deelname van Vlaamse bedrijven aan internationale samenwerkingsverbanden inzake defensie. Anderzijds maken Verso, ACV, ABVV en ACLVB een aantal opmerkingen en suggesties. Hieronder wordt ingegaan op de opmerkingen die aanleiding geven tot bijkomende duiding.

1. Wat de toets aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB betreft, merken Voka en UNIZO op dat artikel 20 ook voor de globale of individuele overbrengingsvergunning een toetsing aan deze criteria introduceert, als geweten is dat het eindgebruik van de goederen zich uiteindelijk niet in EER-landen of Zwitserland zal situeren. Slechts ingeval dat er een duidelijke bedreiging bestaat dat de goederen in kwestie een andere bestemming krijgen dan aangegeven of dat de goederen een bedreiging vormen voor de openbare orde of veiligheid, kan de Vlaamse regering een overbrengingsvergunning weigeren zonder toetsing aan de criteria.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De vaststelling van Voka en UNIZO dat deze toets met dit voorontwerp van decreet geïntroduceerd wordt, is fout. Artikel 20 van het Wapenhandeldecreet van 2012 voorziet ook al dat er toetsing gebeurt aan de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB bij globale en individuele vergunningen voor overbrenging waarvan geweten

is dat het eindgebruik van de goederen plaatsvindt buiten de EER of Zwitserland. Het voorontwerp introduceert in artikel 20 geen nieuwe regel.

2. Volgens Voka en UNIZO vormt de uitbreiding van de verplichting tot invoer en overbrenging vanuit het Vlaamse Gewest, en niet alleen voor overbrenging vanuit het Vlaamse Gewest, uit- en doorvoer, om bij een globale of individuele vergunningsaanvraag alle beschikbare informatie over de eindgebruiker en het eindgebruik mee te delen tot op het moment van de beslissing, een duidelijke verstrenging van het bestaande kader. Deze verplichting gaat volgens hen verder dan wat noodzakelijk is en legt bijkomende administratieve lasten op die heel wat werk vergen om conform te worden geacht. Voka en UNIZO besluiten dat deze uitbreiding de indruk wekt dat de controlesystemen van andere Europese lidstaten onvoldoende worden vertrouwd, wat moeilijk te rijmen valt met de afspraken binnen de Europese Unie inzake wederzijds vertrouwen en collectieve verantwoordelijkheid in het kader van de gemeenschappelijke defensie. Om de collectieve verdediging geloofwaardig en effectief te kunnen uitvoeren, is het essentieel dat deze Europese afspraken ook worden weerspiegeld in de regelgeving en dat wetgeving bijdraagt aan, in plaats van afbreuk doet aan, een coherente en gezamenlijke Europese defensiebenadering.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De uitbreiding van de verplichting is volgens de Vlaamse Regering niet disproportioneel. Enerzijds houdt dit geen verregaande administratieve last in, gezien het gaat over informatie over het eindgebruik en de eindgebruiker waarover een bedrijf logischerwijze zou moeten beschikken voor zijn eigen interne administratie. Na toekenning van de vergunning voor invoer of overbrenging naar het Vlaamse Gewest, geldt deze informatieplicht bovendien niet meer, gezien wederuitvoer aan een eigen uitgaande vergunningsplicht onderworpen zou zijn. Anderzijds ligt de finaliteit van de controle op de overbrenging naar het Vlaamse Gewest en de invoer van defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal in de bescherming van de openbare orde en veiligheid. In dat verband benadrukt de Vlaamse Regering dat Vlaanderen, in tegenstelling tot wat Voka en UNIZO suggereren, via het voorontwerp net een verhoogd vertrouwen introduceert ten aanzien van de andere Europese lidstaten. Het voorontwerp beperkt immers de vergunningsplicht bij overbrenging naar het Vlaamse Gewest tot defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal als het gebruik, de productie, de ontwikkeling of de overbrenging ervan verboden zijn volgens internationale verplichtingen en verbintenissen van het Vlaamse Gewest en België. Het opvragen van alle informatie waarover de aanvrager beschikt over dit type goederen, is verdedigbaar vanwege het hoog risicoprofiel van deze goederen.

3. Verso, ACV, ABB en ACLVB vragen expliciet het volgende te vermelden: *“De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren.”*

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De aanbeveling is op zeer algemene wijze geformuleerd. Het is dan ook niet mogelijk om exhaustief en concreet hierop in te gaan, naast wat reeds toegelicht is in de memorie van toelichting. De Vlaamse Regering wenst echter volgende punten onder de aandacht te brengen aangaande de versoepelingen voor EU-landen: allereerst voorziet artikel 20 dat bij een globale of individuele overbrengingsvergunning, waarbij vaststaat dat het eindgebruik zal plaatsvinden buiten de EER of Zwitserland, in principe een toetsing aan de criteria van het gemeenschappelijke standpunt 2008/944.GBVB, vereist is. Het tweede criterium houdt een toetsing in aan de eerbiediging van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht door het land van eindgebruik. Dit volgt de regel dat Vlaanderen de toetsing aan de criteria

van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB doet op de laatst gekende eindgebruiker, en dit principieel niet afgeeft aan andere lidstaten.

Wat betreft de algemene overbrengingsvergunningen, volgt de voorziene uitbreiding de Europese ontwikkelingen omtrent de EU richtlijn 2009/43. Vanzelfsprekend gaat versoepeling hand in hand met verhoogde naleving en toezicht: verschillende mechanismen van controle op eindgebruik blijven behouden, en worden waar nodig aangescherpt. Zo moeten bedrijven beschikken over een adequaat intern nalevingsprogramma om gebruik te maken van een algemene vergunning. Bovendien geldt er een verhoogde controle op het moment van registratie en kan de registratie expliciet geweigerd worden. Verder kan de Vlaamse Regering, conform artikel 31, §1 van het voorontwerp, bijkomende beperkingen en voorwaarden koppelen aan het gebruik van alle types vergunningen, inclusief op eindgebruik en wederuitvoer of uitvoer na overbrenging. Daarnaast blijft er een zeer frequente rapporteringsplicht behouden (halfjaarlijks) die toelaat om snel te in te grijpen indien er inbreuken plaatsvinden.

Daarnaast gelden artikel 31 en hoofdstuk 4, afdeling 3 van het voorontwerp onverminderd voor alle type vergunningen, wat het voor de Vlaamse Regering mogelijk maakt om, via bijvoorbeeld het opleggen van beperkingen en voorwaarden aan het gebruik van een algemene vergunning, de effectieve handhaving van de algemene beperkende maatregelen en de algemene beleidslijnen van de Vlaamse Regering en de bevoegde minister te waarborgen.

Ook buiten de context van het Wapenhandeldecreet, blijft Vlaanderen een sterke pleitbezorger voor gezamenlijke afspraken over exportcontrole in het kader van EU-programma's waarbij het de verplichte toetsing aan het Gemeenschappelijk Standpunt bij uitvoer, inclusief na overbrenging vanuit een andere lidstaat, benadrukt.

4. Verso, ACV, ABVV en ACLVB geven aan moeite te hebben met de volgende passage uit artikel 20: *"De Vlaamse Regering kan beslissen om de aanvraag van een overbrengingsvergunning niet te toetsen aan de criteria, vermeld in artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, als de transactie geen duidelijke bedreiging vormt voor mensenrechten, vrede, veiligheid en stabiliteit."* Ze stellen in dit kader de volgende vragen: Wat is een "duidelijke bedreiging"? Hoe verschilt een "duidelijke bedreiging" van een "substantieel risico"? Hoe wordt het verschil met een "onduidelijke bedreiging" vastgesteld? Waaraan wordt dit getoetst? Ook het woord "transactie" lijkt ongelukkig gekozen wegens beperkend.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering wijst allereerst op artikel 4.6 van EU-richtlijn 2009/43, dat de mogelijkheid voor lidstaten voorziet om voorwaarden of uitvoerbeperkingen (beperkingen op het eindgebruik van de goederen of op uitvoer na overbrenging) en/of waarborgen voor het eindgebruik te verbinden aan algemene, globale en individuele overbrengingsvergunningen, op basis van de risico's die de overbrenging met zich meebrengt voor mensenrechten, vrede, veiligheid en stabiliteit. Wanneer het eindgebruik al vaststaat, heeft een uitvoerbeperking geen zin als de uitvoer in zijn geheel voor het Vlaamse Gewest niet aanvaardbaar is op basis van de toets vermeld in artikel 18. Om die redenen kiest Vlaanderen ervoor deze mogelijkheid voorzien door de richtlijn in te vullen als een principiële toetsing van overbrengingen met gekende uitvoer aan dezelfde criteria voor directe uitvoer, met behoud van de mogelijkheid om voorwaarden of uitvoerbeperkingen, dan wel waarborgen voor het eindgebruik op te vragen. De Vlaamse Regering vult deze mogelijkheid echter op gedifferentieerde wijze in, zodat overbrengingen met gekende uitvoer die preliminair geen duidelijke bedreiging vormen voor de mensenrechten, vrede, veiligheid en stabiliteit, en die dus lage risicotransacties zijn, niet aan deze principiële toetsing moeten worden onderworpen, rekening houdend met o.a. de aard van de goederen, het land van eindgebruik en de betrokken partijen, zoals beschreven in de memorie van toelichting.

Uit de volgende definitie van het woord transactie in artikel 4, 28°, van het decreet blijkt duidelijk dat de term net niet beperkend is: “transactie: in-, uit- en doorvoer en overbrenging; (...)”. Daarentegen heeft het artikel alleen betrekking op ‘overbrengingen vanuit het Vlaamse Gewest’ met gekend eindgebruik buiten de EER of Zwitserland en is het gebruik van het woord ‘transactie’ hier in feite niet van toepassing, gezien de ruime definitie van dit begrip. De Vlaamse Regering zal de bewoording dan ook aanpassen in het voorontwerp van decreet.

De keuze van de bewoording ‘duidelijke’ is gestoeld op de bewoording gebruikt in de rest van het artikel, waar wordt gesproken over een ‘duidelijk risico’. Gezien de rest van het artikel ook al bestaat in het decreet van 2012 en de Vlaamse overheid deze termen al langer verankerd heeft in haar werkwijze, is gekozen om deze terminologie te behouden in het nieuwe derde lid. Woorden die niet gedefinieerd zijn, moeten in hun gebruikelijke betekenis gelezen worden.

De keuze van de bewoording ‘bedreiging’ komt eveneens meermaals voor in andere leden van het artikel, die al in het decreet van 2012 bestaan. Wat het verschil betreft in betekenis tussen ‘bedreiging’ en ‘risico’, geldt het volgende: een bedreiging is concrete informatie of een actuele intentie dat er iets misgaat, terwijl een risico de algemene kans (waarschijnlijkheid) en impact is dat er ooit iets misgaat. In die zin beantwoordt ‘bedreiging’ beter aan de bekommernissen van de sociale partners, gezien het pas is, als er concrete informatie is, dat er geen toetsing moet gebeuren aan de criteria.

5. Vervolgens klagen Verso, ACV, ABVV en ACLVB het uitbreiden van de gevallen waarvoor geen vergunning vereist is, in artikel 13, aan. Zij stellen dat dit ongezien is in de EU en onverenigbaar met de verplichtingen onder het VN-Wapenhandelsverdrag. Zij menen dat de algemene en globale vergunningen ruimschoots volstaan om een versoepelde intra-Europese samenwerking toe te laten. Onder dezelfde opmerking, wijzen ze de Vlaamse Regering tevens op een beslissing van het Grondwettelijk Hof van december 2025 dat stelde dat de Vlaamse bepalingen die voorzien in een absolute uitzonderingsgrond op de openbaarheid van bestuur voor informatie inzake de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten ongrondwettelijk zijn. Zij vragen daarentegen sterker waarborgen in het decreet met betrekking tot transparantie en toegang tot informatie.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Alleen het punt 5° en 6° van het derde lid van artikel 13, voeren een nieuwe vrijstelling in. Ze handelen over overbrengingen in het kader van EU-samenwerkingsprogramma's, respectievelijk Europese en internationaal intergouvernementele samenwerkingsprogramma's waar België partij bij is. Deze vrijstellingen zijn voorzien onder de EU-richtlijn 2009/43 en volgen ook de laatste ontwikkelingen in het kader van de 'Defence Readiness Omnibus'. De vrijstellingen zijn dus maximaal gestoeld op de EU-regelgeving en houden geen schending van het VN-Wapenhandelsverdrag in.

Verder voorziet het voorontwerp van het decreet in dezelfde uitgebreide jaarlijkse en maandelijkse rapporteringsvereisten aan het Vlaams Parlement als het huidige decreet. Met deze rapporteringsverplichtingen gaat Vlaanderen verder in frequentie en detailniveau dan andere Europese lidstaten inzake transparantie en parlementaire betrokkenheid.

Wat het arrest van het Grondwettelijk Hof betreft, merkt de Vlaamse Regering op dat de beperking op de openbaarmaking van documenten in het kader van dit decreet, niet absoluut is, waardoor tegemoet gekomen wordt aan de beslissing van het Grondwettelijk Hof.

6. Verso, ACV, ABVV en ACLVB gaan voorts in op de versoepeling van het vergunningsstelsel door voor uitvoer naar NAVO-lidstaten en landen die lid zijn van het Wassenaar Arrangement, de

algemene en globale vergunningen hier ook voor open te stellen. Zij bevelen aan de versoepelde vergunningsstelsels alleen te voorzien voor overbrengingen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering verduidelijkt allereerst dat de globale vergunning, die in het huidige Wapenhandeldecreet alleen bestaat voor overbrenging, de gecombineerde vergunning vervangt. Gecombineerde vergunningen werden in de praktijk weinig gebruikt. Het waren vergunningen voor de uitvoer van bepaalde militaire goederen naar een of meer welbepaalde bestemmingen in eenzelfde land. De globale vergunning is inderdaad ruimer, gezien het kan gaan over bestemmingen in meerdere landen. Zo kunnen er meerdere transacties op eenzelfde vergunning gebundeld worden. Het zorgt dan ook voor een administratieve vereenvoudiging ten opzichte van de individuele vergunningen. Globale vergunningen worden bij aanvraag grondig gescreeend, en vereisen een adequaat intern nalevingsprogramma.

De Vlaamse Regering benadrukt verder dat het voorontwerp niet voorziet in algemene uitvoervergunningen naar andere NAVO-landen. De algemene vergunningen blijven steeds gekoppeld aan concrete transacties en beperkt tot een aantal landen die lid zijn van de NAVO of deelnemen aan het Wassenaar Arrangement. De Vlaamse Regering zal bij besluit een gedifferentieerde lijst opstellen van de betrokken landen. Ook bij algemene vergunningen is er *a priori en a posteriori* controle en toezicht op het eindgebruik, en wordt de *a priori* controle in het voorontwerp versterkt (zie antwoord op opmerking 3). Ook voorziet de Vlaamse Regering in een jaarlijkse evaluatie van de bestemmingen en bestemmingen voor de uitvoervergunningen, met mogelijkheid tot uitsluiting van bepaalde bestemmingen en bestemmingen.

De uitbreiding van algemene vergunningen naar uitvoer, sluit aan bij de keuze om voor transacties met een laag risico, flexibelere vergunningen te voorzien. In de praktijk winnen internationale samenwerkingsverbanden aan belang. Zowel Europese lidstaten als bevriende landen en bondgenoten buiten de EU nemen hieraan deel. Het sluit daarmee ook aan bij de nood aan versterkte defensiesamenwerking en de vastgestelde realiteit van een groeiende defensie-opportuniteit voor Vlaamse bedrijven binnen een proportioneel en risico-gebaseerd kader.

7. In het kader van de vorige opmerking merken ze ook op dat er geen bepaling in het decreet is opgenomen met criteria voor het opmaken van de lijst van de NAVO- of Wassenaar-landen, noch is er een evaluatie of toetsing voorzien voor deze lijst.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het Wapenhandeldecreet van 2012 bevatte al een basis voor differentiatie o.a. in de behandeling van verschillende transacties met betrouwbare landen, zoals lidstaten van EER of Zwitserland en bepaalde derde landen die lid zijn van de NAVO en/of het Wassenaar Arrangement. Het voorontwerp van decreet bouwt verder op deze parameters van differentiatie, om dergelijke lage risico transacties via een flexibel vergunningensysteem te controleren, en machtigt zoals hogervermeld, net zoals in 2012 de Vlaamse Regering om de landen te bepalen.

8. Verso, ACV, ABVV en ACLVB vinden het vreemd dat er geen beperking aangaande eindgebruik voorzien is voor uitvoer, zoals artikel 14, §2, dit wel voorziet voor overbrenging en overwegen in dat verband dat “[...] *de huidige praktijk aangaande het ‘vaststaan van het eindgebruik’ neerkomt op niet verder kijken dan de volgende industriële eindgebruiker.*”

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Uitvoer impliceert een transactie naar een land buiten de EER of Zwitserland en dus een eindgebruik buiten de EER of Zwitserland. Uitvoer via algemene vergunning is sowieso beperkt tot de gevallen expliciet vermeld onder artikel 14, §1. Daarnaast zijn er verschillende algemene overbrengingsvergunningen, die talrijker zijn dan het aantal algemene uitvoervergunningen. Artikel 14, §2 spitst zich toe op de algemene overbrengingsvergunningen en verbiedt daar het gebruik van een algemene overbrengingsvergunning als geweten is dat een uitvoer volgt op de overbrenging, behalve in bepaalde gevallen. Het gaat praktisch bijvoorbeeld om een houder van een algemene vergunning die defensiegerelateerde goederen overbrengt voor integratie en verdere verwerking binnen een of meerdere lidstaten van de EER of Zwitserland als tussenschakel(s), en met finaal operationeel eindgebruik van een samengesteld eindproduct door een gekende eindgebruiker buiten de EER of Zwitserland.

De in artikel 14, §2, opgesomde gevallen, zijn logischerwijze ook de gevallen, die voor uitvoer voorzien zijn in §1 van datzelfde artikel 14. Daarnaast blijven de uitzonderingen die in het huidige Wapenhandelbesluit al voorzien zijn, bestaan. Ze werden wel overgeheveld naar het ontwerp omdat dit geen bijkomstige regel is, die kan geregeld worden via besluit. Ook kan de Vlaamse Regering voor elk type vergunning, inclusief de algemene uitvoervergunningen, voorwaarden en beperkingen opleggen conform artikel 31 §1 van het voorontwerp. De Vlaamse Regering meent dan ook dat er geen redenen zijn om het voorontwerp op dit punt aan te passen.

Wat de controle op het eindgebruik betreft, wordt de aandacht erop gevestigd dat de informatieverplichtingen voor aanvragers die reeds waren voorzien in het Wapenhandeldecreet van 2012 in het decreet verankerd worden, en waar mogelijk, nog verder aangescherpt. Zo voorziet het decreet met name in een absolute verplichting voor de aanvrager om alle informatie mee te delen over de eindgebruiker en het eindgebruik, ook na het toekennen van de vergunning.

Deze informatieverplichting zorgt ervoor dat het toezicht op het gebruik van goederen op een bestemming ook doorloopt na de toekenning van de vergunning. Het ontwerp van decreet breidt de voorziene verplichting uit naar algemene vergunningen, naast individuele en globale vergunningen, ter verhoging van de controle op het eindgebruik.

9. Verso, ACV, ABVV en ACLVB merken vervolgens op dat de algemene vergunning niet langer beperkt is tot overbrenging, maar nu ook mogelijk wordt voor uitvoer. Ze vragen of hier geen tegenstrijdigheid is, gezien in §2 van artikel 14 staat dat de algemene vergunning niet gebruikt kan worden voor definitieve overbrenging, als vaststaat dat het eindgebruik plaatsvindt buiten de EER of Zwitserland.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De in §2 opgesomde gevallen, waarin een uitvoer na overbrenging toch toegelaten is via een algemene overbrengingsvergunning, beantwoorden logischerwijze aan de gevallen, voorzien in §1 van datzelfde artikel voor algemene vergunningen voor uitvoer, naast de uitzonderingen die in het huidige Wapenhandelbesluit al voorzien zijn en, zoals hierboven vermeld, naar het ontwerp werden overgeheveld. De Vlaamse Regering meent dus ook hier dat er geen aanpassing van de regelgeving vereist is.

10. Verso, ACV, ABVV en ACLVB wijzen er op dat bij doorvoer de vergunningsplicht niet meer geldt voor bevriende landen (enkel nog ad hoc). Ze bevelen aan de vergunningsplicht te behouden voor alle gevallen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het voorontwerp bouwt voor doorvoer verder op het bestaande kader, en verfijnt dit waar nodig: de doorvoer zonder overlading of herlading is in principe niet vergunningsplichtig, tenzij ingeval van bepaalde risico's, waaronder (mogelijk) gebruik voor genocide, misdaden tegen de mensheid en oorlogsmisdaden. De bewoording van dit risico in het bijzonder is verder aangescherpt conform de bewoording van het Wapenhandelsverdrag. Daarnaast blijft de doorvoer met overlading of herlading in principe vergunningsplichtig, mits enkele vrijstellingen. Ook voor deze vrijstellingen geldt de ad-hoc-vergunningsplicht bij identificatie van dezelfde risico's als bij doorvoer zonder overlading of herlading. De vrijstelling voor bevriende landen is voorzien vanuit de overweging dat dit relatief ongevoelige transacties zijn. Het gaat hier om betrouwbare landen, die vaak behoren tot een zelfde relevant samenwerkingsverband. Daarom wordt deze doorvoer als laag risico ingeschat, die niet aan een zelfde controle onderworpen moet worden als risicovolle transacties.

11. Verso, ACV, ABVV en ACLVB vragen om de definitie van 'essentiële onderdelen' aan te scherpen, zodat niet alleen onderdelen van vuurwapens gevat worden.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering verduidelijkt dat de definitie van 'essentieel onderdeel' in artikel 4, punt 10° van het voorontwerp alleen betrekking heeft op vuurwapens in de zin van verordening (EU) 2025/41 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 betreffende maatregelen voor de invoer, uitvoer en doorvoer van vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie. Het deelt daarmee niet dezelfde betekenis met het begrip 'niet-essentiële onderdelen' van militaire goederen, waarvan sprake is in artikel 14 en 31 van het voortontwerp. Voor de verduidelijking, en als tegemoetkoming aan de suggestie van de sociale partners, zal de definitie van 'niet-essentiële onderdelen' in het Wapenhandelbesluit van 2012 worden geïntegreerd in het voorontwerp van decreet.

12. Verso, ACV, ABVV en ACLVB pleiten ervoor een 'human rights due diligence' bindend te maken voor alle soorten vergunningen en kenbaar te maken bij bedrijven.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het moet allereerst duidelijk zijn dat de verwachting ten aanzien van bedrijven om de gepaste zorgvuldigheid omtrent mensenrechten ("human rights due diligence") toe te passen, het zuivere exportcontrolekader overstijgt, en relevantie heeft voor al hun marketingactiviteiten, gedurende elke fase van hun (handels)relatie met (potentiële) klanten.

Wat betreft exportcontrole en vanwege de mogelijke gevolgen van strategische goederen op de mensenrechten, zit human rights due diligence al volgens de huidige richtlijnen verweven in de vereiste van een adequaat intern nalevingsprogramma, noodzakelijk om een voorafgaande machtiging te verkrijgen, evenals om gebruik te kunnen maken van de globale en algemene vergunningen. Om een dergelijk nalevingsprogramma te ontwikkelen, implementeren en optimaliseren, heeft de dienst Controle Strategische Goederen een gids met handvaten ontwikkeld voor exporteurs, gestoeld op Europese aanbevelingen. Die is gepubliceerd op de website van de dienst en de dienst informeert (mogelijke) exporteurs in Vlaanderen hierover actief.

Wat betreft individuele vergunningen, omvat criterium 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944, GBVB een verplichte toetsing van vergunningsaanvragen voor door- en uitvoer aan de mensenrechten. Deze zullen geweigerd worden bij een risico op ernstige schendingen. Voor overbrenging kan de Vlaamse wetgever niet verder gaan dan Richtlijn 2009/43/EG, die als doel heeft de regels en procedures te vereenvoudigen die van toepassing zijn op de intracommunautaire overdracht van defensiegerelateerde producten, ten einde de

behoorlijke werking van de interne markt te waarborgen (zie artikel 1.1 van de richtlijn). Bij gekende uitvoer na overbrenging, blijft artikel 20 van het voorontwerp weliswaar van toepassing (zie hierboven).

13. Verso, ACV, ABVV en ACLVB stellen ten slotte een expliciete vermelding te missen dat, als er omstandigheden wijzigen, een herevaluatie van lopende vergunningen verplicht is. Het voorontwerp spreekt nu alleen over schorsingen. Het VN-Wapenhandelverdrag beveelt in artikel 7 aan om een herevaluatie op te nemen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering verwijst enerzijds naar artikel 52 van het voorontwerp op basis waarvan afgeleverde vergunningen, voorafgaande machtiging en certificaten, kunnen worden geschorst, ingetrokken op beperkt worden, o.a. bij wijziging van omstandigheden met een belangrijk effect op de toets, vermeld in artikel 18, 20, 25, 27, 43, §1 en §2, en artikel 44, als van toepassing. Anderzijds biedt artikel 53 de grond voor de Vlaamse Regering om een algemene beperkende maatregel aan te nemen op basis waarvan ze bepaalde vergunningsaanvragen moet weigeren. Geen van deze artikels bevat een grond om de voorwaarden van lopende vergunningen op basis van nieuw verkregen relevante informatie te wijzigen. De vraag van de sociale partners is daarmee gegrond en het voorontwerp wordt in deze zin aangepast.

Bespreking van het VTC-advies

De VTC bracht op 13 februari 2026 advies 2026/020 over het voorontwerp van decreet.

1. De VTC merkt allereerst op dat ze geen opmerkingen heeft bij de rechtvaardigingsgrond voor de verwerking, met name een taak van algemeen belang. Ze vraagt bij de verwijzing naar punt e) van de AVG wel te verduidelijken welke taak van algemeen belang of openbaar gezag bedoeld wordt en suggereert hierbij 'dossierbeheer'.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het voorontwerp wordt in deze zin aangepast.

2. Omdat de verwerking ook strafrechtelijke gegevens betreft, wijst de VTC erop dat er op dat vlak strengere beveiligingsmaatregelen nodig zijn. Daarbij vraagt ze onder andere de categorieën van personen aan te wijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen en deze lijst ter beschikking te houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming en om ervoor te zorgen dat de aangewezen personen het vertrouwelijk karakter van de gegevens in acht nemen. De VTC vraagt in dit kader ook in de memorie van toelichting te verduidelijken op welke uitzonderingsgrond van de AVG de Vlaamse Regering zich beroept voor de verwerking van strafrechtelijke gegevens.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De gevraagde lijst van aangewezen personen voor de verwerking van strafrechtelijke gegevens zal ter beschikking gehouden worden voor de VTC, zoals gevraagd. Wat de gevraagde vertrouwelijkheid betreft, wijst de Vlaamse Regering erop dat dit al geregeld is in het Vlaams Personeelsstatuut. Daarnaast wordt memorie van toelichting aangepast, zoals gevraagd door de VTC.

3. De bevoegde dienst en de bevoegde minister zijn in het ontwerp aangeduid als verwerkingsverantwoordelijken. De VTC vraagt de minister en de dienst specifiek te benoemen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Het is niet aan de wetgevende macht om de bevoegde minister en bevoegde dienst aan te duiden. Dergelijke aanduiding hoort dus niet op decretaal niveau te gebeuren. Deze zullen aangeduid worden in het uitvoeringsbesluit.

4. De VTC vraagt een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren, gezien het volgens haar gaat om een systematische uitwisseling tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, in de zin van artikel 9 van de AVG en van persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten in de zin van artikel 10 van de AVG.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De aard van de uitgewisselde gegevens verschilt niet met de aard van de gegevens, die in het kader van het Wapenhandeldecreet van 2012 uitgewisseld werden. Er zal evenwel een GBE uitgevoerd worden, zoals gevraagd door de VTC.

5. De VTC vraagt vervolgens om de 'bevoegde internationale en buitenlandse autoriteiten', met wie persoonsgegevens uitgewisseld kunnen worden, nader te omschrijven of daartoe delegatie te geven aan de Vlaamse Regering.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De verduidelijking wordt in het ontwerp opgenomen.

6. De VTC wijst verder op de noodzaak van het afsluiten van protocollen als persoonsgegevens meegedeeld worden aan andere overheden en wijst ook op de vereiste van een machtiging als het rijksregisternummer gebruikt wordt.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Uiteraard zal de Vlaamse Regering er voor zorgen dat al deze formaliteiten vervuld zijn.

7. De VTC merkt op dat de bewaartermijn in het ontwerp niet is vastgelegd, om vervolgens toch vast te stellen dat op dit punt verwezen wordt naar artikel III.87, paragraaf 1/1, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. De VTC maakt voorbehoud bij de gepastheid van deze termijnen en vraagt een verantwoording hiervan in de memorie van toelichting.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

In artikel III.87, paragraaf 1/1, van het Bestuursdecreet, staat bij elke bewaartermijn 'tenzij anders bepaald'. Het is dus de afwijking van de termijn in het Bestuursdecreet die gemotiveerd moet worden en niet het volgen van de termijn in het Bestuursdecreet.

8. De VTC vraagt de Vlaamse Regering om maatregelen te nemen met betrekking tot de juistheid van de gegevens.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De opmerking van de VTC volgt uit artikel 5.1, d) van de AVG: "*Persoonsgegevens moeten (...) d) juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd; alle redelijke maatregelen moeten worden genomen om de persoonsgegevens die, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, onjuist zijn, onverwijld te wissen of te rectificeren („juistheid”); (...)*"

Het verzekeren van de juistheid van de gegevens is de verantwoordelijkheid van de verwerkingsverantwoordelijke, en dit op basis van artikel 24 van de AVG. In dit kader is de verwerkingsverantwoordelijke dus sowieso verplicht de gepaste maatregelen te nemen.

9. De VTC herinnert er ook aan dat de verwerkingsverantwoordelijke maatregelen moet nemen om ervoor te zorgen dat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 van de AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 van de AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in een duidelijk en eenvoudige taal ontvangt.

Daarom beveelt de VTC aan om het ontwerp aan te vullen met de verplichting deze vermeldingen op te nemen.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De Vlaamse Regering meent dat er op dit punt geen wijziging aan het voorontwerp nodig is. De vereiste van een transparante communicatie zit immers al vervat in de verordening zelf, waarvoor een overschrijfverbod geldt. De uitwerking ervan gebeurt in de praktijk via de website, het loket of de documenten in het kader van de vergunningsprocedure.

10. De VTC meent vervolgens dat in artikel 57 van het ontwerp duidelijker moet bepaald worden dat het om een relatieve uitzonderingsgrond gaat.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

Artikel 57 gaat niet over de verwerking van persoonsgegevens, maar over openbaarheid van bestuur en het behoort dus niet tot de bevoegdheid van de VTC om hier uitspraak over te doen.

11. Tot slot brengt de VTC in haar advies het belang van beveiligingsmaatregelen in herinnering.

Antwoord van de Vlaamse Regering:

De VTC verwijst voor deze opmerking naar artikel 32 van de AVG. Gezien het een verordening betreft, heeft dit artikel rechtstreekse werking. Daarom is er op dit punt geen wijziging van het voorontwerp nodig.

2. INHOUD

C. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Ontstaan en belang van de controle op strategische goederen

Dit ontwerp van decreet regelt de controle op de handel, overbrenging, in-, uit- en doorvoer van militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie (hierna: "Wapenhandeldecreet"). Dergelijke goederen mogen, vanwege hun aard en mogelijke toepassingen, niet zomaar grensoverschrijdend verhandeld worden.

Tijdens de Koude Oorlog werd voor het eerst een begin gemaakt met de controle op dergelijke goederen. Door een aantal Westerse landen werd toen een mechanisme opgericht, de CoördinatieCommissie voor multilaterale strategische exportcontroles (hierna: "CoCom"), dat de handel in deze goederen reguleerde en dat er op gericht was de strategische militaire handel met de landen van het communistisch blok te beperken.

Na het einde van de Koude Oorlog werd het duidelijk dat de Oost-Westtegenstelling niet langer de geschikte basis was voor de exportcontroles en werd er door diezelfde Westerse staten samen met Rusland beslist om een nieuw informeel multilateraal exportcontrolemechanisme op te richten, het Wassenaar Arrangement (hierna: "WA"). Binnen het WA werd er een lijst van militaire goederen opgesteld, de zogenaamde 'Munitions List', die elk jaar wordt geactualiseerd en waarvan lidstaten de uitvoer moeten controleren. De beslissing om uit- en doorvoer van vermelde militaire goederen toe te staan of te weigeren bleef een nationale bevoegdheid. Desondanks wordt het beleid van de lidstaten binnen het WA beïnvloed door de verplichting van onderlinge informatie-uitwisseling en het afspreken van 'best practices' tussen de lidstaten onderling.

De genoemde 'Munitions List' werd vervolgens door de Europese Unie en haar lidstaten overgenomen als de basis voor haar eigen 'Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen'. Voor goederen op die lijst verbonden lidstaten zich ertoe om de uit- en doorvoer ervan te toetsen aan gezamenlijk afgesproken criteria. Dit gebeurde eerst politiek via de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer en later juridisch via het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie (onderdeel van het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid) (hierna: "gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB"). Bovendien werden ook op het niveau van de EU afspraken gemaakt over informatie-uitwisseling en werden instrumenten tot harmonisatie van het exportcontrolebeleid geïntroduceerd, zoals het uitwisselen van weigeringsbeslissingen en een daaraan verbonden consultatiesysteem. Het besluit om de uit- en doorvoer van militaire goederen toe te laten dan wel te weigeren, bleef echter nationale bevoegdheid.

Dit bleef ook zo in de volgende stap die binnen de EU werd genomen op het vlak van controle op grensoverschrijdende transacties van militaire goederen. Hoewel de verderop vermelde richtlijn 2009/43/EG de regelgeving over de overbrenging van defensiegerelateerde producten tussen lidstaten van de Europese Unie harmoniseert en heel erg vereenvoudigt, beslissen lidstaten vrij of ze dergelijke overbrengingen toelaten of niet.

Eenzelfde ontwikkeling kenmerkt de internationale en Europese initiatieven ten aanzien van de ietwat verschillende controle op de handel in civiele vuurwapens. Zowel het Protocol van de Verenigde Naties tegen de ongeoorloofde vervaardiging van en handel in vuurwapens, de onderdelen, componenten en munitie ervan als richtlijnen 91/477/EEG en 93/15/EEG tekenden een controlekader uit dat door de lidstaten moet worden ingevuld en toegepast.

Deze evolutie toont aan dat de internationale gemeenschap het belang van controle op internationale wapenhandel onderkent. Dergelijk belang wordt gevat door het feit dat een ongecontroleerde en onverantwoorde proliferatie van conventionele wapens en vuurwapens en het gebrek aan regels hieromtrent een essentiële en negatieve impact heeft op de evolutie van internationale en interne gewapende conflicten. De ontwikkeling van een dergelijk controle-instrumentarium heeft echter niet kunnen verhinderen dat de handel in conventionele wapens en vuurwapens een problematisch gegeven blijft en dat controle broodnodig blijft.

In de opeenvolgende stappen werd echter telkens de rol en de verantwoordelijkheid van de nationale staten benadrukt. Binnen het geschetste internationale en Europeesrechtelijke kader moeten staten daarom continue aandacht blijven besteden aan de effectieve en efficiënte werking van hun nationale en de besproken internationale controle-initiatieven, en de regelgevende en operationele uitwerking en implementatie daarvan strikt opvolgen.

Het ontwerp van decreet omvat daarom een geheel van regels en procedures die de handel in militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie reguleren, om te voorkomen dat deze op ongewenste manieren worden ingezet. Dit draagt bij aan het waarborgen van de nationale en internationale veiligheid, en aan het voorkomen dat deze goederen worden aangewend bij mensenrechtenschendingen of schendingen van het internationaal humanitair recht (oorlogsrecht).

De directe aanleiding tot het ontwerp van decreet is een samenloop van ontwikkelingen in de internationale, Europese, nationale en regionale context die hierna worden toegelicht onder B. Inhoud.

2. Beleidsveld en -doelstellingen

Dit ontwerp van decreet valt onder het beleidsveld 'Buitenlands Beleid'.

Tevens sluit het ontwerp aan bij het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029, p. 88: *"7.9 Performante controle op strategische goederen: Investeren in defensie en (economische) veiligheid staat sinds de Russische invasie van Oekraïne opnieuw nadrukkelijk op de agenda. Dergelijke ontwikkelingen maken dat ook de Vlaamse scope voor exportcontrole op strategische goederen verbreedt. De Vlaamse Regering gaat voor een efficiënte exportcontrole die focust op de reële dreigingen en een gelijk speelveld voor Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen creëert. Meer dan ooit is ons referentiekader Europees. We actualiseren het wapenhandeldecreet en de toepassing ervan. We werken aan een efficiëntere controle op het eindgebruik van wapens en dual use-goederen en we herbevestigen het exportverbod van wapens naar Israël. Voor de bedrijven blijft ook een snelle doorlooptijd van de aanvragen voor uitvoervergunningen erg belangrijk."*

Dit sluit ook aan bij OD 1.9. van de beleidsnota 2024-2029: *"Vlaanderen draagt bij aan de bevordering van vrede en veiligheid door een transparante en efficiënte Vlaamse exportcontrole: "(...) We werken aan een efficiëntere controle op het eindgebruik van wapens en dual usegoederen en we herbevestigen het exportverbod van wapens naar Israël. (...)."*

Het Defensieplan bevat ook de intentie om het Wapenhandeldecreet van 2012 te actualiseren in '1.2 Actualisatie Wapenhandeldecreet'.

We herzien het Vlaams Wapenhandeldecreet en de toepassing ervan. Als krachtlijnen hanteren we:

- De EU wordt hét referentiekader waarbij principes zoals 'no-gold plating', 'only-once' en 'level playing field' het uitgangspunt vormen.

- We werken aan een efficiëntere en effectievere controle op het eindgebruik van wapens en dual use-goederen en we herbevestigen het exportverbod van wapens naar Israël.

- Differentiatie in dossierbehandeling: de zwaarte van de procedure reflecteert de risicogevoeligheid en complexiteit van het dossier. Zo zal het exportvergunningenbeleid ten aanzien van EU-lidstaten sterk vereenvoudigd worden aangezien zij gebonden zijn door hetzelfde Europese kader dat juridisch afdwingbaar is. Zo dient bij uitvoer buiten de EU in dit kader o.a. nagegaan te worden of dit niet bijdraagt aan een gewapend conflict. Bovendien hangt dit alles samen met het nodige toezicht op de compliance van de bedrijven die gebruik maken van de flexibele systemen en het handhavingsbeleid.

- Een vereenvoudigd en duidelijk kader met een verlaagde administratieve last voor de bedrijven. We doen ook bredere aanpassingen om de pijnpunten in de regelgeving aangekaart door de bedrijven te remediëren. We vragen daarbij advies van de relevante stakeholders, zoals Agoria en het Vlaams Vredesinstituut.

- Er wordt rekening gehouden met de nationale veiligheidsbelangen en de specificiteit van de Vlaamse industrie.

Timing: De voorbereidingen van het regelgevend traject zijn reeds opgestart, met als doelstelling afronding eerste jaarhelft 2026."

Belangrijk in deze context is ook het luik 'Justitie en Handhaving' in het Regeerakkoord dat op p. 231 verwijst naar de verplichte toetreding tot het Vlaams Handhavingsplatform, met implicaties voor de toezichts- en strafbepalingen in het Wapenhandeldecreet.

Daarnaast bevat het standpunt van de Vlaamse Regering over het conflict Israël-Gaza van 2 september 2025 eveneens enkele relevante elementen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

1. Internationale context

Zoals ook blijkt uit de bovenvermelde documenten van de Vlaamse regering, is het Wapenhandeldecreet van 2012, dat in 2017 werd herzien, niet langer aangepast aan de gewijzigde geopolitieke context: de Russische inval in Oekraïne heeft het veiligheidslandschap fundamenteel veranderd en heeft geleid tot een hernieuwde interesse in defensie en (economische) veiligheid, en tot het besef van het belang van de strategische onafhankelijkheid van de Vlaamse defensie-industrie.

In dat kader winnen ook internationale samenwerkingsverbanden aan belang. Zowel Europese lidstaten als bevriende landen en bondgenoten buiten de EU nemen hieraan deel. Voorbeelden zijn de NAVO, evenals het OCCAR-samenwerkingsverband (Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement) tussen België, het Verenigd Koninkrijk, Spanje, Duitsland, Frankrijk en Turkije. Binnen OCCAR werken deze landen samen aan de aanschaf, ingebruikname en het onderhoud van A400M-transportvliegtuigen. Vlaamse bedrijven leveren via de Belgische deelname onderdelen voor deze vliegtuigen. Dit illustreert de concrete Vlaamse industriële betrokkenheid binnen dergelijke programma's. Omdat België in 2024 waarnemer werd bij het NGWS/FCAS-programma, ontstaan er nieuwe opportuniteiten voor Vlaamse bedrijven. Deze samenwerkingsverbanden vervullen ook een sleutelrol in de verwerving en het onderhoud van militair materiaal door de Belgische strijdkrachten, met het oog op nationale veiligheid en dat van bondgenoten. Het Wapenhandeldecreet van 2012 maakt weinig onderscheid tussen vergunningsaanvragen in het kader van dergelijke samenwerkingsverbanden en vergunningen voor export naar gevoelige bestemmingen. In dat licht groeit de nood aan een gelijk speelveld met partnerlanden op het vlak van exportcontrole en aan een voorspelbaar regelgevend kader.

2. Europese context

Een actualisatie van het Wapenhandeldecreet van 2012 dringt zich ook op omwille van de gewijzigde Europese context. Immers, een aantal richtlijnen, waaraan het decreet uitvoering gaf, zijn ondertussen vervangen door andere richtlijnen.

Zo is Richtlijn 91/477/EEG van de Raad van 18 juni 1991 inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens vervangen door Richtlijn 2021/555 van het Europees Parlement en de Raad van 24 maart 2021 inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens.

Zo ook bestaat Richtlijn 93/15/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende de harmonisatie van de bepalingen inzake het in de handel brengen van en de controle op explosieven voor civiel gebruik, niet meer. Dit wordt voortaan geregeld door Richtlijn 2014/28/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van en de controle op explosieven voor civiel gebruik.

Daarnaast is er ook een nieuwe Verordening 2025/41 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 betreffende maatregelen voor invoer, uitvoer en doorvoer van vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie, tot uitvoering van artikel 10 van het Protocol van de Verenigde Naties tegen

de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, delen en onderdelen daarvan en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad. Deze komt op termijn in de plaats van verordening 258/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 tot uitvoering van artikel 10 van het Protocol van de Verenigde Naties tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (hierna: “VN-vuurwapenprotocol”) en tot vaststelling van uitvoervergunningen voor vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie en maatregelen betreffende de invoer en doorvoer ervan. Een aantal bepalingen van de nieuwe verordening zijn al van kracht, maar het grootste deel van de oude verordening is op dit ogenblik nog steeds geldig.

Verder moet er rekening gehouden worden met de wijzigingen in april 2025 aan het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB, met bijzondere relevantie voor de toetsingscriteria in artikel 2.

Er werd ondertussen ook een nieuwe richtlijn van kracht, met name Richtlijn 2024/1226 betreffende de definitie van strafrechtelijke delicten en van sancties voor de schending van beperkende maatregelen van de Unie en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/1673. Dit decreet houdt rekening met deze richtlijn, in de mate dat het gaat over in-, uit- en doorvoer en overbrenging van strategische goederen binnen de contouren van het Wapenhandeldecreet.

Naast nieuwe regelgevende instrumenten zijn er ook concrete ontwikkelingen op Europees niveau. De Vlaamse Regering stelt een duidelijke toename vast van de intra-Europese defensiesamenwerking: overheden bundelen hun krachten om gezamenlijke defensiesystemen te ontwikkelen, defensiebedrijven werken in toenemende mate samen in grensoverschrijdende consortia, en de Europese Unie heeft een strategie uitgewerkt om de defensie-industrie te versterken en de samenwerking te bevorderen. Binnen deze context blijkt het Wapenhandeldecreet van 2012 onvoldoende te differentiëren in de risicobeoordeling en behandeling van vergunningsaanvragen voor transacties van militaire goederen in het kader van intra-Europese samenwerking, in vergelijking met export naar gevoelige landen buiten de EU.

De Europese Unie blijft belangrijke stappen zetten op het gebied van defensie, met initiatieven die directe gevolgen hebben voor de regelgeving en de strategische samenwerking tussen de lidstaten. In maart 2025 publiceerde de Europese Commissie het gemeenschappelijk Witboek voor Europese Defensie – Gereedheid. Dit document bevat duidelijke doelstellingen en mijlpalen om een verhoogde defensiegereedheid te realiseren. De *Readiness Roadmap*, voorgesteld op 16 oktober 2025, concretiseert deze ambities verder en biedt een operationeel kader voor de implementatie. Het Witboek vormt de basis voor het ‘Defence Readiness Omnibus’-voorstel dat de Europese Commissie in juni 2025 aannam. Dit pakket bevat wetgevende en niet-wetgevende voorstellen die gericht zijn op het wegnemen en vereenvoudigen van juridische, administratieve en organisatorische belemmeringen binnen de EU. Het doel is om de ontwikkeling van defensiecapaciteiten en -infrastructuur te versnellen. Dit moet lidstaten en de industrie helpen om tegen 2030 het vereiste niveau van paraatheid te bereiken. Een belangrijk onderdeel van dit pakket is het voorstel van de Europese Commissie tot wijziging van richtlijn 2009/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap. Deze wijziging moet de interne markt voor defensiegoederen versterken en de interoperabiliteit tussen lidstaten verbeteren. Daarnaast houdt het ontwerp van decreet reeds rekening met diverse bestaande en toekomstige Europese defensie-instrumenten, door de nodige bouwstenen te voorzien. Het gaat bijvoorbeeld over

- de European Defence Industry Programme (EDIP) Verordening, gebaseerd op de European Defence Industry Strategy (EDIS), die in 2023 werd aangekondigd en gericht is op het versterken en coördineren van de Europese defensie-industrie;

- andere financieringsmechanismen voor defensie zoals ASAP (Act in Support of Ammunition Production en de gelijknamige Verordening 2023/1525), ter ondersteuning van de munitiecapaciteit in Europa;
- EDIRPA en de Verordening 2023/2418 (European defence industry reinforcement through common procurement act) die gezamenlijke aankopen van defensiematerieel tussen lidstaten faciliteert; en
- de EDF-Verordening 2021/697 (European Defence Fund) over de creatie van het Europees Defensiefonds, dat samenwerking op het gebied van defensieonderzoek en -ontwikkeling stimuleert via gerichte EU-financiering.

3. Nationale en regionale context

De Vlaamse Regering stelt vast dat de handel in militaire goederen vanuit Vlaanderen toeneemt. Zowel de intra-Europese transacties als de uitvoer buiten de EU vertonen over de afgelopen vijf jaar een gestage stijging in het aantal vergunningen. Ook het aantal (nieuw) betrokken bedrijven en de totale handelswaarde nemen toe. Tegen de achtergrond van de gewijzigde geopolitieke context en de internationale en Europese ontwikkelingen, ligt het in de lijn der verwachtingen dat deze trend zich zal voortzetten.

Deze hernieuwde interesse in defensie heeft dan ook geleid tot de voorstelling van het Vlaams Defensieplan in april 2025, waar de voorziene regelgevende actualisering bij aansluit, zoals hierboven werd aangehaald. Zo wil de Vlaamse Regering inspelen op Europese en internationale kansen voor de Vlaamse defensie-industrie. De Vlaamse Regering wil er namelijk voor te zorgen dat Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen op een vlotte manier kunnen deelnemen aan defensieprojecten, die de nationale veiligheid helpen te bevorderen en respect voor mensenrechten en het internationaal humanitair recht, helpen te beschermen.

Deze realiteit van toenemende militaire samenwerking, gekoppeld aan een effectieve en efficiënte, kwaliteitsvolle en zorgvuldige controle op eindgebruik, was eveneens het voorwerp van discussie op de consultatiedag (zie hierna onder C. Totstandkomingsprocedure).

Het Wapenhandeldecreet van 2012 wordt op dit moment als complex en weinig flexibel ervaren door de defensie-industrie. Het gaat hier en daar ook verder dan het Europese referentiekader en is op bepaalde punten strenger. Dat bemoeilijkt de ontwikkeling van de Vlaamse defensie-industrie en beperkt de deelname aan Europese en internationale projecten en samenwerkingsverbanden. Het beleid kiest ervoor bedrijven in deze sector te faciliteren, zoals uiteengezet in de bovenvermelde documenten van de Vlaamse Regering. Hierdoor groeit de nood aan een kwaliteitsvolle, duidelijke en werkbaar regelgeving. Een effectieve en efficiënte exportcontrole die focust op reële dreigingen en een gelijk speelveld voor Vlaamse defensiebedrijven is daarbij essentieel. Binnen de klijtlijnen van de Europese regelgeving, wil Vlaanderen versnellen waar het kan, en bewaken waar het moet.

Ook dient de Vlaamse Regering de meest recente wijzigingen en herzieningen van Europese instrumenten sinds 2017, zoals hierboven uiteengezet, te implementeren. Uit de artikelsgewijze bespreking blijkt telkens (waar van toepassing) waar de vrije beleidsruimte ingeperkt wordt door de richtlijnen, verordeningen, het VN-Wapenhandelsverdrag en het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. De omzettingstabellen, gevoegd bij het ontwerp van decreet, geven dit meer in detail weer.

Daarnaast is het logisch om de verplichte toetreding tot het Vlaams Handhavingsplatform te koppelen aan de instap in het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (hierna: "KVH"). Dit decreet voorziet immers in dit platform om Vlaamse handhaving te digitaliseren en informatie eenvoudig te delen. Het KVH voorziet daarnaast in gestroomlijnde handhavingsregels op Vlaams niveau. Het bevat een standaardpakket met concrete procedures voor gerechtelijke en bestuurlijke handhaving op Vlaams niveau, naast een hoofdstuk met optionele bepalingen. Hierdoor kan de omvang van het

handhavingsluik van de sectorale decreten beperkt worden gehouden, wat de leesbaarheid ervan ten goede komt.

Bij volledige van toepassingstelling van het KVH, moet de Vlaamse regelgeving enkel nog het volgende opnemen om te kunnen beschikken over een uitgebreid en gebruiksklaar handhavingssysteem:

- 1) de van toepassingstelling van het KVH, met eventuele punctuele uitsluitingen en afwijkingen;
- 2) de omschrijving van de verboden gedragingen, en de kwalificatie ervan als misdrijf, inbreuk of normschending;
- 3) de strafsancties voor de misdrijven, en (optioneel) de minima en maxima van de alternatieve bestuurlijke geldboete ingeval van bestuurlijke vervolging;
- 4) de minima en maxima van de exclusieve bestuurlijke geldboetes voor de inbreuken;
- 5) desgewenst de uitdrukkelijke keuze voor de toepassing van zogenaamde “opt-in”-instrumenten uit hoofdstuk 10;
- 6) de aanstellingsvoorwaarden voor de herstelinstanties, bevoegd voor het sectoraal decreet.

De instrumenten die worden beschreven in hoofdstuk 10 van het KVH zijn optioneel en worden alleen toegepast als hier expliciet voor wordt gekozen. Dit betekent dat deze instrumenten niet automatisch van kracht zijn. Er zijn twee redenen waarom een instrument als optioneel wordt aangemerkt: ofwel is het toepassingsgebied in de praktijk te beperkt om het standaardpakket te rechtvaardigen, ofwel vereist het instrument, op basis van artikel 10 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, een aparte motivering binnen de context van de betreffende Vlaamse regelgeving.

4. Belangrijkste aanpassingen

Gelet op bovenstaande overwegingen, tendensen en argumentatie is het huidig regelgevend kader dan ook toe aan vernieuwing en herziening. Het voorliggend ontwerp van decreet geeft hier uitvoering aan. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste aanpassingen besproken.

Betere regelgeving

Een nieuw decreet, ter vervanging van het Wapenhandeldecreet van 2012, geeft de kans de leesbaarheid te vergroten door de indeling aan te pakken en formuleringen te vereenvoudigen. Meer duidelijkheid en leesbaarheid is immers één van de doelstellingen van deze actualisering. In het kader hiervan zijn alle bepalingen van toepassing op een welbepaalde categorie goederen, zoveel mogelijk samen gezet. Het Wapenhandeldecreet van 2012 bevat immers meerdere bepalingen, zoals bijvoorbeeld artikel 3, die defensiegerelateerde producten en civiele vuurwapens door elkaar behandelen.

Verder beoogt het ontwerp van decreet via een hernieuwde indeling ook duidelijk te maken dat exportcontrole verweven zit in het hele decreet, bij de verschillende stappen die een aanvrager doorloopt, gaande van de voorafgaande machtiging of het certificaat en de vergunningsaanvraag tot en met rapportering, toezicht en handhaving.

EU als het referentiekader

Daarnaast is het opzet om dicht bij het Europese kader te blijven en gold plating te vermijden. De positie van Vlaanderen binnen de EU is duidelijk gericht op harmonisering en het creëren van een gelijk speelveld. Conform het “only once”-principe bekijken we, op welke manier en met welke mechanismen we binnen het EU-systeem een legitieme handel in strategische goederen kunnen waarborgen, zonder daarbij de volledige controle los te laten of over te dragen. Vlaanderen ijvert al geruime tijd voor een dergelijke aanpak, waarbij samenwerking gestoeld is op drie pijlers: (1) EU-regelgeving, (2) gelijklopende nationale praktijken en (3) vergevorderde consultatiemechanismen bij concrete samenwerkingsprojecten om te vermijden dat nationale belangen worden geschaad.

Dit streven naar maximale afstemming op het Europese kader, sluit bovendien aan bij verschillende stemmen van de consultatiedag. Zo pleitten meerdere deelnemers uit diverse hoeken voor een sterker Europees kader voor exportcontrole. Een geharmoniseerde aanpak zou rechtszekerheid vergroten, administratieve lasten verlagen en bijdragen aan een gelijk speelveld binnen de EU. Er werd verwezen naar het belang van gezamenlijke besluitvorming, gedeelde informatie en duidelijke procedures bij gebrek aan consensus. Een belangrijk startpunt in het streven naar een sterker Europees kader is maximale erkenning geven aan het bestaande kader, en dit wordt als dusdanig weerspiegeld in het ontwerp van decreet.

De alignering met het Europese kader betekent vooreerst het uitvoeren van de meest recente richtlijnen, het doen respecteren van de directe werking van de relevante (nieuwe) verordeningen en voldoende ruimte laten voor de implementatie van toekomstige Europese (defensie-)instrumenten.

Het streven om gold plating te vermijden, komt in het bijzonder naar voren in de bepalingen rond de toetsingscriteria in artikel 2 van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB. Waar artikelen 26 en 28 van het Wapenhandeldecreet van 2012 op bepaalde punten verder gingen dan de toenmalige Europese voorschriften, sluit dit ontwerp van decreet rechtstreeks aan bij de formulering in het gemeenschappelijk standpunt, zoals ook in vele andere EU-landen het geval is. De hedendaagse Europese voorschriften sluiten immers in sterke mate aan op de toetsingscriteria van artikelen 26 en 28 van het Wapenhandeldecreet van 2012. Deze rechtstreekse verwijzing verzekert dat, bij een eventuele toekomstige aanpassing van de Europese criteria, steeds het meest actuele kader toegepast wordt.

Daarnaast past dit ontwerp van decreet de formulering over algemene vergunningen voor de overbrenging van defensiegerelateerde producten aan. De toepasselijke Europese richtlijn 2009/43 voorziet namelijk geen exhaustieve lijst van de soorten algemene vergunning, en laat aan lidstaten de ruimte om ook andere algemene vergunningen te voorzien. Het ontwerp van decreet maakt hier dan ook gebruik van en interpreteert deze lijst niet langer als dwingend en beperkend.

Een ander voorbeeld van het hanteren van de EU als het referentiekader, is dat niet langer een kennisgeving vereist is voor de overbrenging naar het Vlaamse Gewest van gevoelige goederen en goederen die een directe bedreiging voor de openbare orde of veiligheid vormen zoals opgelijst door de Vlaamse Regering. Deze aanpassing volgt uit een streven naar verdere harmonisering met het Europese kader, waarbij zorgvuldig is gekeken naar de Europese vereisten. Bovendien vertrekt het vanuit het vertrouwen dat de EER-lidstaat of Zwitserland als land van afzending de transactie aan de nodige vergunningsverplichtingen heeft onderworpen, wat tevens beantwoordt aan het "only once"-principe. Door deze wijziging wordt aangesloten bij de Europese regelgeving, zonder afbreuk te doen aan de doelstellingen op het vlak van veiligheid en toezicht. De Vlaamse Regering blijft uiteraard inzetten op een doeltreffende controle en bescherming van de openbare orde, binnen de grenzen die door de Europese bepalingen worden voorzien. Zo wordt de vergunningsplicht voor invoer van gevoelige goederen en opgelijste goederen die een directe bedreiging voor de openbare orde of veiligheid wel behouden.

Verder wordt, m.b.t. de open vergunning voor civiele vuurwapens, munitie en onderdelen, de mogelijkheid niet weerhouden die de Vlaamse Regering in het Wapenhandeldecreet van 2012 heeft om de uitvoer van vrij verkrijgbare vuurwapens onder de Wapenwet van 8 juni 2006 (hierna "Wapenwet") toch onder een vergunningsplicht te brengen. Dit gaat immers verder dan wat het Europese kader vereist. Op die manier streeft de Vlaamse Regering ernaar om enerzijds gold plating tegen te gaan en anderzijds zoveel mogelijk met de federale Wapenwet te aligneren ten voordele van duidelijkheid en rechtszekerheid voor de gebruikers.

Dit ontwerp van decreet behoudt de vrijstelling voor overbrengingen voor de Benelux-landen. Ze kan echter worden opgeheven door de Vlaamse Regering op basis van een gecoördineerde beslissing van de Benelux-landen. Hierover werd reeds overleg gevoerd tussen het Benelux-secretariaat en

vertegenwoordigers van de vergunningsautoriteiten van Nederland, Luxemburg, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In het gewijzigd vergunningskader van dit ontwerp van decreet worden reeds de nodige maatregelen getroffen om dit op te vangen, nl. via de uitzonderingen op de vergunningsplicht, alsook de invoering van een nieuw type algemene vergunning.

Administratieve vereenvoudiging

Vervolgens is een belangrijk opzet het verlagen van de administratieve lasten en de regeldruk, zonder in te boeten op de nagestreefde doelstellingen, alsook het bieden van meer rechtszekerheid. De bepalingen rond de vergunningen, voorafgaande machtigingen, certificaten en andere instrumenten werden, met het oog hierop, tegen het licht gehouden en waar mogelijk, aangepast of niet hernomen. Hierbij werd in het bijzonder rekening gehouden met de resultaten van de regeldruktoets (zie hieronder onder C. Totstandkomingsprocedure). Dit komt in de tekst als volgt naar voren:

- beperking van het aantal instrumenten door schrapping van het voorlopig advies en de schriftelijke bevestiging. Deze hebben immers een beperkte meerwaarde en dragen bij aan de versnippering van het administratieve landschap. We kiezen bewust voor minder, maar duidelijkere en laagdrempeligere instrumenten zoals de indicatieve inlichting. De dienst Controle Strategische Goederen van de Vlaamse overheid (hierna “DCSG”) zal verdere outreach naar de industrie en (andere) belanghebbenden versterken;
- schrapping van de verplichte kennisgeving bij overbrenging van bepaalde types goederen naar het Vlaamse Gewest, zorgt, naast alignering met het EU-kader en conform het “only once”-principe, ook voor een verminderd administratief versnipperd landschap en meer rechtszekerheid;
- vervanging van de vrijstellingsmogelijkheid door een automatische vrijstelling van vergunning voor bepaalde overbrengingen (zie artikel 13);
- de systematische 3-jarige evaluatie gekoppeld aan een onbepaalde geldigheidsduur van voorafgaande machtigingen wordt afgeschaft en vervangen door een beperkte geldigheidsduur van 3 jaar. Dit draagt bij aan duidelijkheid en rechtszekerheid voor de industrie over de termijn van heraanvraag, en vereenvoudigt tegelijkertijd het beheer voor de Vlaamse overheid. (zie artikel 9);
- meer afstemming tussen het certificaat en de voorafgaande machtiging (zie artikel 9 en 10);
- met het oog op alignering met de federale Wapenwet en het Europese kader zoals hierboven reeds aangehaald, wordt de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering geschrapt m.b.t. de open vergunning voor civiele vuurwapens, munitie en onderdelen, om vrij verkrijgbare vuurwapens onder de Wapenwet toch onder exportvergunningsplicht te stellen (artikelen 38 en 41);
- opheffing van de verplichting voor vergunningshouders om de originele vergunning na afloop van de geldigheidstermijn terug aan de bevoegde dienst te bezorgen. Dit is vervangen door de verplichting om deze bij te houden en op vraag gedurende een welbepaalde bewaartermijn voor te kunnen leggen (artikel 55).

Differentiatie in dossierbehandeling

Het ontwerp van decreet voorziet bovendien in een meer gedifferentieerde dossierbehandeling. Dit vertrekt vanuit het principe van administratieve vereenvoudiging en is eveneens gebaseerd op de aanbevelingen van de regeldruktoets en de input van de belanghebbenden tijdens de consultatiedag. Bij laag risico is voorzien in een flexibel vergunningensysteem, terwijl bij hoog risico een strikt vergunningensysteem van toepassing is. Een differentiatie is opportuun omdat niet alle transacties gepaard gaan met dezelfde risico's. Een gelijke behandeling leidt in dat geval tot een administratieve last bij dossiers die minder gevoelig zijn. De differentiatie betekent dat de focus verlegd wordt naar reële dreigingen. Dit draagt bij aan een gelijk speelveld voor de Vlaamse industrie en aan een grotere uniformiteit van het Europese exportbeleid. Het laat voor de minder gevoelige operaties ook een snellere doorlooptijd toe. Zo bevatte het Wapenhandeldecreet van 2012 al enige basis voor differentiatie o.a. in behandeling van verschillende transacties met betrouwbare landen, zoals lidstaten van EER of Zwitserland en bepaalde derde landen die lid zijn van de NAVO en/of het

Wassenaar Arrangement. Het ontwerp van decreet bouwt verder op deze parameters van differentiatie, om dergelijke lage risico transacties via een flexibel vergunningensysteem te controleren, en machtigt net zoals in 2012 de Vlaamse Regering om de landen te bepalen. Ook wordt er rekening gehouden met de toeleveringsketens van financierings- en samenwerkingsprogramma's op zowel Europees als internationaal niveau waar de Vlaamse defensie-industrie aan meewerkt (EDF, EDIP, A400M, FCAS, enz.) en met overwegingen van nationale veiligheid. Voor gevoelige transacties blijft weliswaar een strikt systeem van toepassing.

Dit vertaalt zich in de tekst als volgt:

- een voorafgaande machtiging is niet meer stelselmatig vereist, door gebruikers van individuele vergunningen vrij te stellen, aangezien de procedure voor de aanvraag van deze vergunningen dit reeds ondervangt. Er worden bovendien enkele concrete transacties uitgezonderd van de vereiste van voorafgaande machtiging (zie artikel 9);
- de lijst van instanties aan dewelke de Vlaamse Regering advies kan vragen in het kader van de voorafgaande machtiging wordt uitgebreid tot het ministerie van Defensie en de FOD Economie, om rekening te kunnen houden met parallelle procedures en machtigingen bij deze instanties, conform het "only once"-principe (zie artikel 9);
- de uitzonderingen op de vergunningsplicht bij overbrenging worden uitgebreid tot overbrengingen noodzakelijk voor de uitvoering van EU-samenwerkingsprogramma's tussen lidstaten van de EER of Zwitserland, respectievelijk voor de uitvoering van een Europees of internationaal intergouvernementeel samenwerkingsprogramma waar België aan deelneemt tussen lidstaten van de EER of Zwitserland en bepaalde lidstaten van de NAVO of bepaalde landen die deelnemen aan het Wassenaar Arrangement. Daarbij wordt de machtiging gegeven aan de Vlaamse Regering om deze selectie van landen te bepalen (zie artikel 13);
- het aantal types algemene vergunningen voor overbrenging is uitgebreid, en een algemene vergunning is voortaan ook mogelijk voor bepaalde uitvoertransacties waarbij betrouwbare landen betrokken zijn, met bijgevolg een lagere gevoeligheid. Daarbij wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om deze landen te bepalen (zie artikel 14);
- de gecombineerde vergunning voor uitvoer en invoer wordt, wegens beperkt gebruik en meerwaarde, afgeschaft en vervangen door de voor overbrenging reeds bestaande globale vergunning (zie artikelen 15 en 23);
- er wordt gewerkt met een getrapt systeem van vergunningen: waar van toepassing en redelijk, dienen aanvragers van een vergunning in beginsel pas een globale vergunning aan te vragen als een algemene vergunning niet mogelijk is, en in beginsel pas een individuele vergunning aan te vragen als een globale vergunning niet mogelijk is. Dit getrapt systeem houdt zodus geen verplichting inzake het type vergunningsaanvraag in (zie artikelen 15 en 16);
- een uitbreiding van de uitzonderingen op de vergunningsplicht bij doorvoer met overlading of herlading, en het behoud van de principiële vrijstelling van vergunningsplicht bij doorvoer zonder overlading of herlading, weliswaar in tandem met een doelgerichte *ad hoc* vergunningsplicht in functie van het risico en gevoeligheid van de transactie (zie artikelen 17 en 42);
- ingeval van een gedeelde bevoegdheid tussen verschillende Gewesten: als er doorvoervergunningen toegekend zijn door andere Gewesten, dan wel een beslissing is genomen dat er geen vergunning vereist is, moet er geen opeenvolgende vergunningsaanvraag bij Vlaanderen worden ingediend, conform het "only once"-principe (zie de artikelen 17 en 42);
- introductie van een nieuw verbod op het opleggen van beperkingen en voorwaarden bij overbrenging van onderdelen (zie artikel 31);
- wat betreft civiele vuurwapens, moeten gebruikers van een open vergunning niet meer rapporteren (zie artikel 55). Via de kennisgevingen die ze moeten doen is er voldoende controle. Een extra rapportering vragen is een inbreuk op het "only-once"-principe.

Deze aanpassingen zullen de administratieve last bij vergunningsaanvragers en de DCSG verlagen, en een snellere doorlooptijd bieden voor minder gevoelige transacties.

Het is mogelijk deze versoepelingen in te voeren zonder in te boeten op de effectiviteit van de controle. De voorziene versoepelingen gaan namelijk om minder gevoelige transacties of om situaties waar er al een uitgebreide controle voorzien is.

Efficiëntere en effectievere controle op eindgebruik

Voor de controle op het eindgebruik zijn bepaalde mechanismen behouden uit het Wapenhandeldecreet van 2012, al dan niet verder uitgebreid en versterkt. Andere mechanismen zijn dan weer nieuw. Volgende mechanismen zijn voorzien in dit ontwerp:

- een nieuwe invulling van de vangnetprocedure voor de uit- en doorvoer van in principe niet gecontroleerde defensiegerelateerde producten, die beter is aangepast aan de hedendaagse realiteit en risico's (in het bijzonder door in te kunnen spelen op concrete transacties) en samengaat met de voorziene flexibilisering van het vergunningskader (zie artikelen 13 en 17);
- een blijvende screening van de betrouwbaarheid van de aanvrager, in het bijzonder door doorlichting van het intern nalevingsprogramma in het kader van voorafgaande machtigingen, certificaten, algemene en globale vergunningen. Bij de voorafgaande machtiging wordt ook de moraliteit gescreend (zie artikelen 9, 10, 14 en 15);
- een blijvende mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om ook voor aanvragers van individuele vergunningen, principieel uitgezonderd van de voorafgaande machtigingsplicht in het ontwerp van decreet, een moraliteitsonderzoek uit te voeren (zie artikel 9);
- de expliciet verankerde decretale grond om een voorafgaande machtiging te weigeren als het intern nalevingsprogramma als onvoldoende ingeschat wordt (zie artikel 9);
- de nieuwe vereiste dat, net zoals bij het certificaat, houders van een voorafgaande machtiging de Vlaamse Regering op de hoogte moeten brengen van bepaalde gebeurtenissen die zich voordoen na toekenning van de machtiging (zie artikel 9);
- een verhoogde check bij de registratie voor algemene vergunningen door te voorzien dat, waar relevant, bijkomende documenten of verklaringen kunnen opgevraagd worden bij de aanvragers van de registratie om te bewijzen dat ze onder de voorwaarden vallen (zie artikel 14);
- de verankering van een decretale grond om de registratie van een algemene vergunning te weigeren als de aanvrager niet voldoet aan de vooropgestelde voorwaarden, inclusief als het intern nalevingsprogramma als onvoldoende ingeschat wordt (zie artikel 14);
- de beperking van de algemene uitvoervergunningen tot betrouwbare bestemmingen met bijgevolg een lage gevoeligheid (zie artikel 14);
- de uitsluiting van het gebruik van bepaalde algemene vergunningen voor de overbrenging en/of uitvoer van gevoelige goederen vanuit een risico-overweging (zie artikel 14);
- de verplichting om bij wijziging van doel of bestemming, dit mee te delen aan de Vlaamse Regering. Dit geldt voortaan ook voor algemene vergunningen (zie artikel 28);
- de expliciete verankering van de *ad hoc* vergunningsplicht in bepaalde gevallen voor zowel doorvoer met als zonder overlading of herlading (zie de artikelen 17 en 42);
- verdere alignering met het taalgebruik van het VN-Wapenhandelsverdrag voor de gevallen van de *ad hoc* vergunningsplicht in bepaalde gevallen van doorvoer (zie de artikelen 17 en 42);
- verhoging van de kennisvereiste voor doorvoerders bij de *ad hoc* vergunningsplicht (zie de artikelen 17 en 42);
- wat betreft militaire goederen, de uitbreiding van de verplichting voor door- en uitvoer tot ook invoer en overbrenging, om alle informatie mee te delen over de eindgebruiker en het eindgebruik van de goederen en dit tot op het moment van de beslissing, bij een globale of individuele vergunningsaanvraag (zie artikel 28) en gelijkaardig voor civiele vuurwapens, munitie en onderdelen (zie artikel 47);
- Vlaanderen blijft de toetsing van de criteria van het gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB doen op de laatst gekende eindgebruiker, en geeft deze controle principieel niet af aan andere lidstaten (zie artikel 18);

- het behoud van de meldingsplicht van weigeringen binnen de EU, ten voordele van het waarborgen van een gelijk speelveld (zie artikel 19);
- het behoud en de verfijning van de mogelijkheid tot het opleggen van voorwaarden en beperkingen bij de aflevering van een vergunning voor militaire goederen (zie artikel 31);
- het behoud van de mogelijkheid tot schorsing, intrekking en beperking van vergunningen, voorafgaande machtigingen en certificaten (zie artikel 52),
- het behoud van het instrument van de algemene beperkende maatregel (zie artikel 53);
- de rapporteringsplichten en -termijnen worden behouden (zie artikel 55). In het bijzonder voor civiele vuurwapens, munitie en essentiële onderdelen bevestigden belanghebbenden de logische geldigheidsduur van 1 jaar in relatie tot de bezitstitel van de provinciale wapendienst te willen behouden;
- de instap in het KVH, met het oog op harmonisering van de handhavingsregels voor verschillende Vlaamse agentschappen en departementen, inclusief verduidelijking en uitbreiding van de bevoegdheden ten opzichte van het Wapenhandeldecreet van 2012 (zie artikel 58);
- tegenover het flexibelere vergunningskader, staan hogere straffen en sancties bij de vaststelling van misdrijven dan in het huidige decreet, in het bijzonder voor inbreuken op beperkende maatregelen van de EU, VN en OVSE. Vernieuwend is dat het ontwerp van decreet zowel verzachtende als verzwarende omstandigheden introduceert, op basis van de richtlijn 2024/1226 over EU beperkende maatregelen, zodat zowel de rechterlijke macht bij strafrechtelijke vervolging, als de beboetingsinstantie bij bestuurlijke opvolging voldoende ruimte krijgen voor differentiatie (zie artikelen 60, 61 en 62).

Instap Kaderdecreet Vlaamse Handhaving en Strafwetboek

Dit ontwerp van decreet strekt tot slot tot de volledige implementatie van het KVH in het kader van de controle op de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie. Het ontwerp van decreet streeft ernaar het aantal afwijkingen op het KVH zo beperkt mogelijk te houden om zo de stroomlijning die het KVH beoogt maximaal te respecteren. Er wordt op twee punten afgeweken van het KVH. Ten eerste wordt, in afwijking van artikel 2, 3°, van het KVH, duiden de Vlaamse Regering of haar gemachtigde de beboetingsinstantie aan (zie artikel 59). Ten tweede wordt in aanvulling van artikel 29 en 30 van het KVH voorzien in een bijkomende sanctie, nl. het activiteitenverbod (zie artikelen 60 en 61). De verdere uitwerking van zowel het KVH als de overgebleven handhabingsbepalingen in dit ontwerp wordt gereserveerd voor het bijhorende uitvoeringsbesluit.

Met dit ontwerp worden ten slotte ook de noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd om in te stappen in de nieuwe strafniveaus van het Strafwetboek (hierna: Sw.). Daartoe worden met name de straffen 'omgezet' naar de strafniveaus in het Sw.

Implementatie

In het kader van deze actualisering, wordt ook het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2012 tot uitvoering van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012 (hierna "Wapenhandelbesluit") herwerkt. De bedoeling is dat het samen met dit nieuwe Wapenhandeldecreet in werking treedt.

Voor vergunningen, machtigingen en certificaten, uitgereikt in het kader van het Wapenhandeldecreet van 2012 wordt in art. 65 in een overgangsregeling voorzien.

Al staan de procedures van het KVH niet zo ver af van de huidige handhavingspraktijk van het Wapenhandeldecreet van 2012, toch moet aan de betrokken inspectiedienst voldoende tijd worden gelaten om zich het nieuwe kader eigen te maken, zich hierop te organiseren, en de nodige aanpassingen door te voeren in het eigen dossierbehandelingssysteem. Er wordt gekozen voor een

inwerkingtreding op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum, gelijktijdig met de inwerkingtreding van het ontwerp van decreet.

C. Totstandkomingsprocedure

De DCSG voerde een interne evaluatie uit van de huidige regelgeving en verzamelde hierbij relevante informatie, waaronder de relevante Europese verordeningen en richtlijnen, beste praktijken in andere EU-lidstaten en geleerde lessen uit het herzieningsproces in 2017. Zo pleegde het bilateraal overleg met Nederland, Duitsland en Zweden, en werden de posities van andere lidstaten verzameld via Europese platformen, dan wel via hun respectievelijke nationale regelgeving.

Met het oog op administratieve lastenverlaging en het verminderen van de complexiteit van de regelgeving, voerde het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken van de Vlaamse overheid (hierna “DKBUZA”) vervolgens een gerichte regeldruktoets uit, om de regeldruk van het Wapenhandeldecreet van 2012 in kaart te brengen. Dit gebeurde in het kader van het regeringsbreed project ‘Regelrecht’, in samenwerking met het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving. Zo werden mogelijke alternatieve oplossingspistes verkend om onnodige regeldruk in een nieuw decreet te vermijden. Als onderdeel van deze regeldruktoets organiseerde de DCSG een bevraging bij de Vlaamse industrie en kennisinstellingen die rechtstreeks in aanraking komen met de praktische toepassing van het Wapenhandeldecreet van 2012. Deze leverden waardevolle input aan, met verschillende concrete aanbevelingen die verder zijn verwerkt in de artikelsgewijze besprekingen waar relevant.

Om een voldoende breed draagvlak voor een nieuw decreet te creëren, organiseerde het DKBUZA in juni 2025 daarnaast een gericht consultatieproces van belanghebbenden uit verschillende hoeken van de samenleving. Op 12 juni 2025 richtte de consultatiedag zich op defensiegerelateerde producten, die uiteenviel in twee werkgroepen: controle op eindgebruik enerzijds, en doorvoer anderzijds. Voorafgaandelijk maakte DKBUZA richtvragen over aan de deelnemers om voldoende voorbereiding toe te laten. Volgende belanghebbenden werden uitgenodigd:

- 11.11.11, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Agoria Vlaanderen, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Amnesty International vzw;
- Flanders Aerospace Group (FLAG), die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Belgian Security & Defence Industry (BSDI), die werd vertegenwoordigd door Agoria en FLAG;
- Belgische Scheepsvaartvereniging, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Fedustria, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- FOD Financiën - Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- International Peace Information Service, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Pax Christi Vlaanderen, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Port of Antwerp-Bruges, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Rode Kruis-Vlaanderen, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- SERV, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- UNIZO;
- Vlaams Vredesinstituut, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- VLIR, die de uitnodiging heeft aanvaard via vertegenwoordiging door de Universiteit Antwerpen;
- Voka, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Vredesactie, die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Vzw Aan de IJzer, die de uitnodiging heeft aanvaard.

Op 17 juni 2025 richtte de consultatiedag zich op civiele vuurwapens, onderdelen en munitie. Ook hier stuurde DKBUZA voorafgaandelijk richtvragen naar de deelnemers om voorbereiding toe te laten. Volgende belanghebbenden werden uitgenodigd:

- Belgische Vereniging van Wapenverzamelaars (BVVW);

- Fros Multisport Vlaanderen;
- Hubertus Vereniging Vlaanderen vzw (HVV), die de uitnodiging heeft aanvaard;
- Jagersliga;
- SERV;
- Vlaamse Schietsportkoepel;
- Vlaams Vredesinstituut;
- Wapenunie, die de uitnodiging heeft aanvaard.

Daarnaast werden de relevante overheidsinstanties via de gebruikelijke platformen en kanalen ingelicht over de geplande actualisering, samen met een uitnodiging tot schriftelijke input.

De input ontvangen van belanghebbenden en overheidspartners, samen met de uitkomsten van de regeldruktoets, en in het bijzonder de resultaten van de bevraging van de Vlaamse industrie, heeft als belangrijke basis gediend voor het opstellen van dit ontwerp van decreet. Enerzijds bevestigde het dat de door de DCSG geïdentificeerde noden daadwerkelijk overeenkomen met de feitelijke behoeften van de belanghebbenden. Daarnaast leverde het waardevolle suggesties op voor verbetering en bracht het resterende lacunes in de problematiek aan het licht.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Krachtens artikel 6, §1, VI, eerste lid, 4°, van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 zijn de gewesten bevoegd voor de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie, en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie en van producten en technologieën voor tweërlei gebruik, onverminderd de federale bevoegdheid inzake de in- en uitvoer met betrekking tot het leger en de politie en met naleving van de criteria vastgesteld in de Gedragscode van de Europese Unie op het stuk van de uitvoer van wapens.

D. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Zie memorie van toelichting voor een artikelsgewijze bespreking.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorstel heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

De Inspectie van Financiën gaf gunstig advies op 2 december 2025.

B. ESR-TOETS

Dit voorstel heeft geen impact op de ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand of personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de gemeenten, de OCMW's, de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden of de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Na de tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering zal het voorontwerp van decreet worden voorgelegd aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot regeling van de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van militaire goederen, civiele vuurwapens, essentiële onderdelen en munitie en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 60 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en
Facilitair Management,

Matthias DIEPENDAELE

Bijlagen:

- Het advies van de SERV
- Het advies van de VTC